

Resocjalizacja penitencjarna – efektywność i współczesne problemy

Agata Wróbel
117025

Metoda: dogmatyczna, analiza literatury i danych statystycznych

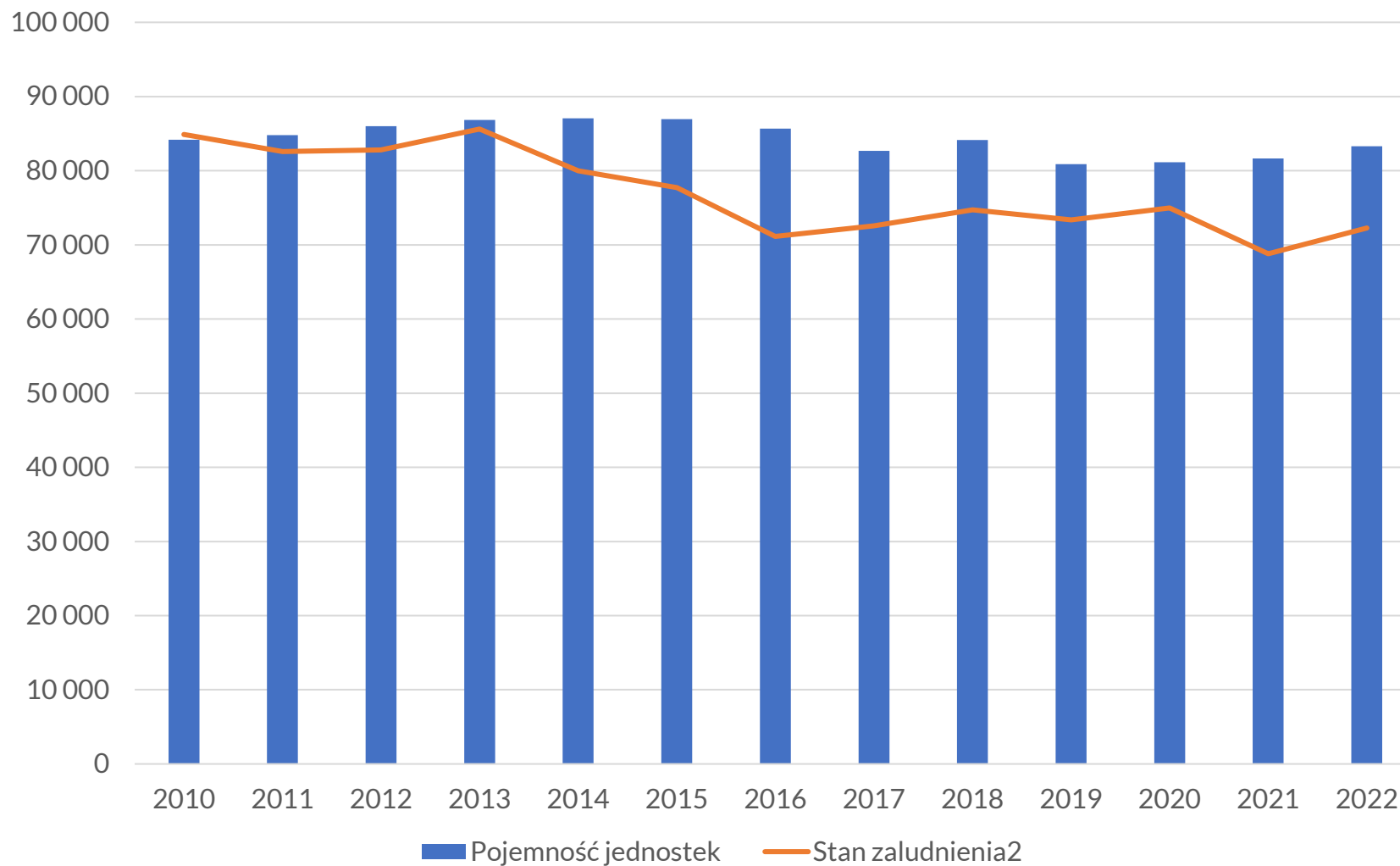
Teza: Resocjalizacja penitencjarna w polskim systemie penitencjarnym nie realizuje w pełni swoich założeń

Cel badania: Analiza przebiegu procesu resocjalizacji w polskich zakładach karnych i wskazanie punktów systemu, które powodują niską efektywność resocjalizacji

Aby resocjalizacja skazanych więźniów mogła się odbyć w praktyce, konieczne jest aby zakład karny miał cechy instytucji o charakterze wychowawczym:

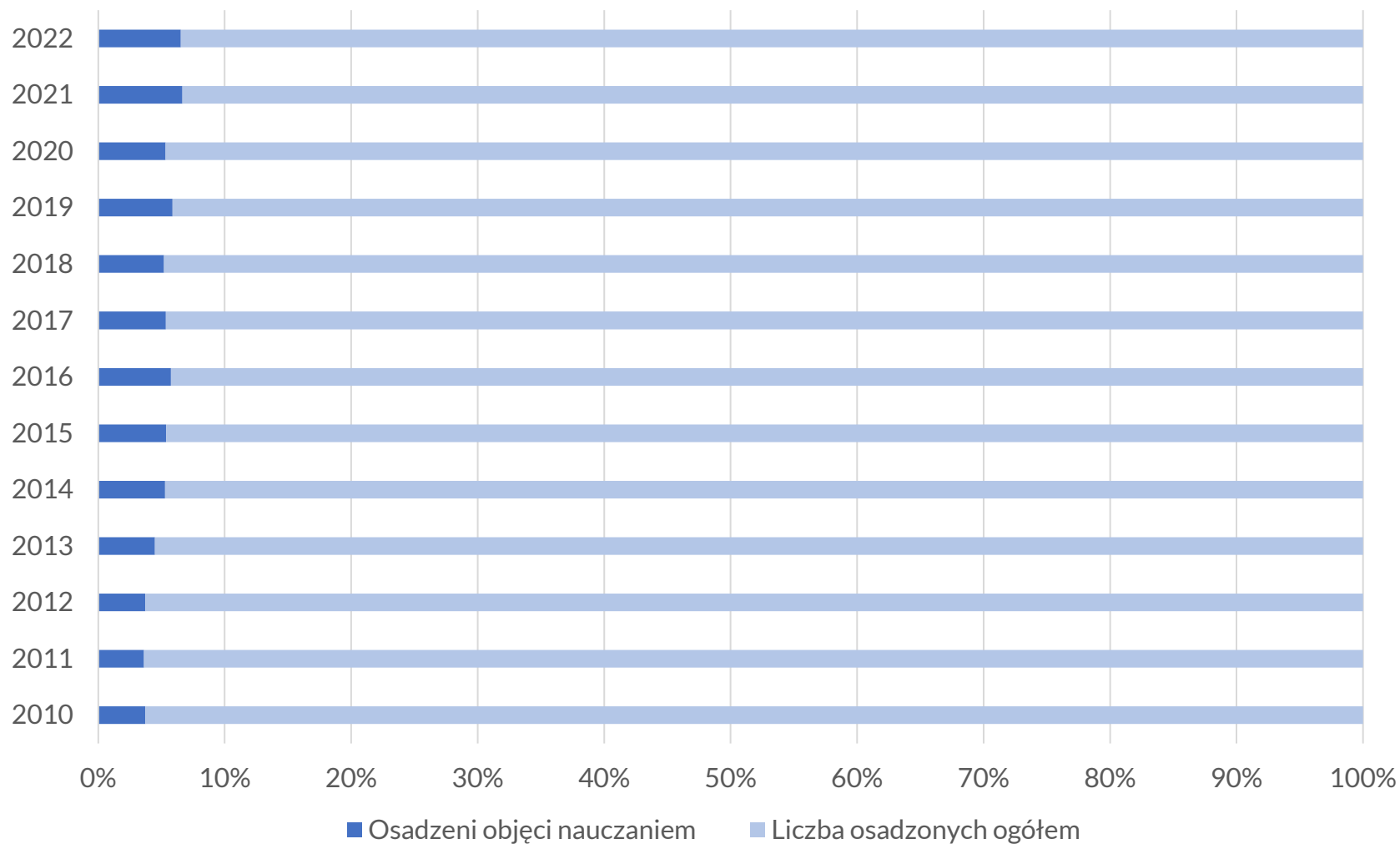
- **zasada odpowiedzialności** – więźniowie decydują jak się zachowają i ponoszą za to konsekwencje;
- doświadczony i **wykształcony personel**;
- **kontakt skazanego ze społeczeństwem**;
- stały i systematyczny **kontakt z bliskimi**;
- traktowanie więźniów jak każdego człowieka, **niedyskryminacja**, prawidłowe relacje między więźniami i personelem;
- • **warunki materialne** zakładu nakierowane na realizację procesu resocjalizacyjnego;
- • **odpowiednie urządzenia lokalowe i techniczne**;
- • odpowiednie **zagospodarowanie czasu wolnego** więźnia, np. poprzez **dostęp do edukacji w więzieniu**;
- możliwość podjęcia **pracy zarobkowej**.

Stan zaludnienia jednostek penitencjarnych

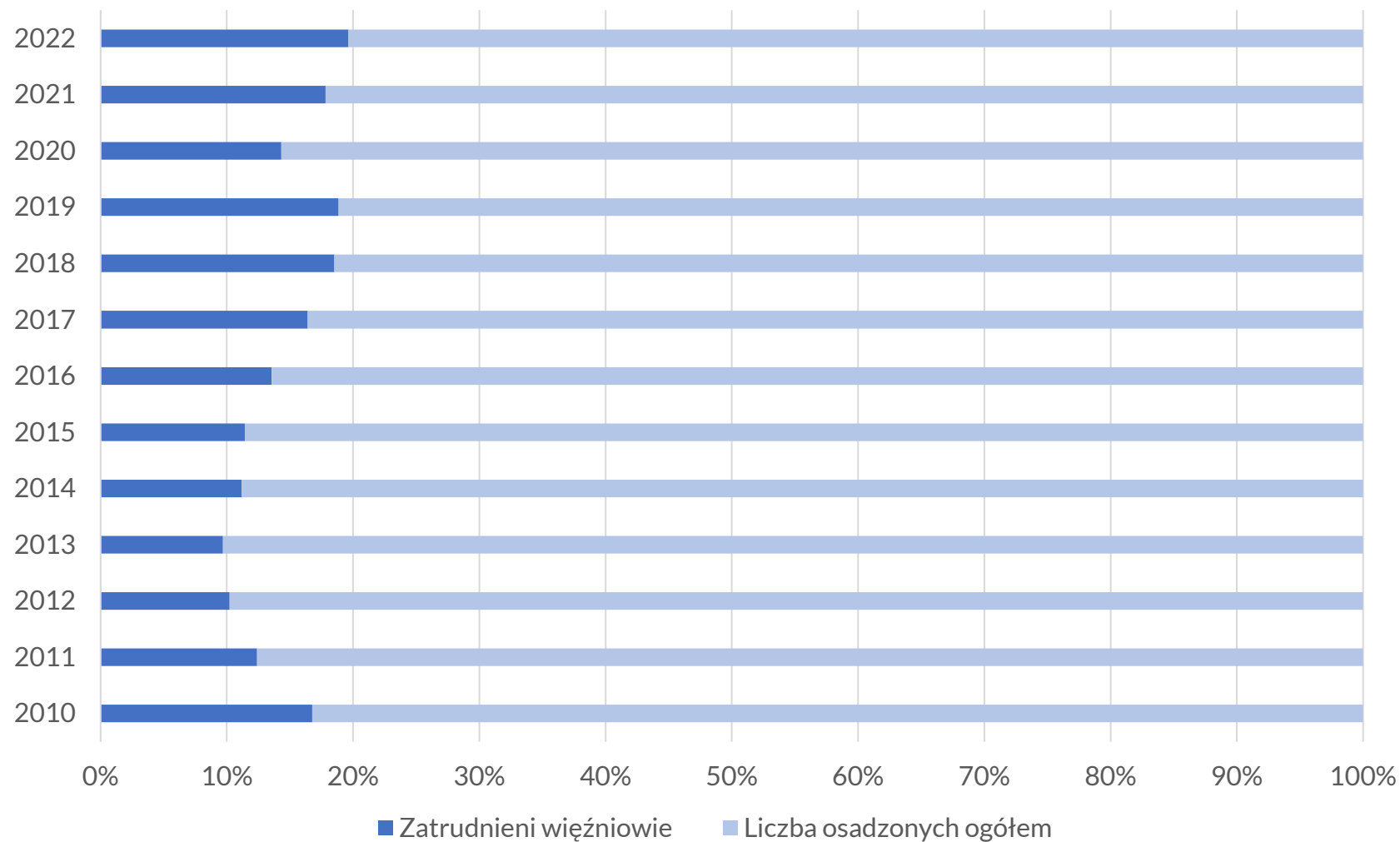
Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 1 Ogólne dane o zaludnieniu aresztów śledczych i zakładów karnych, biorąc pod uwagę stan populacji osadzonych na 1 stycznia każdego roku)

Edukacja osadzonych

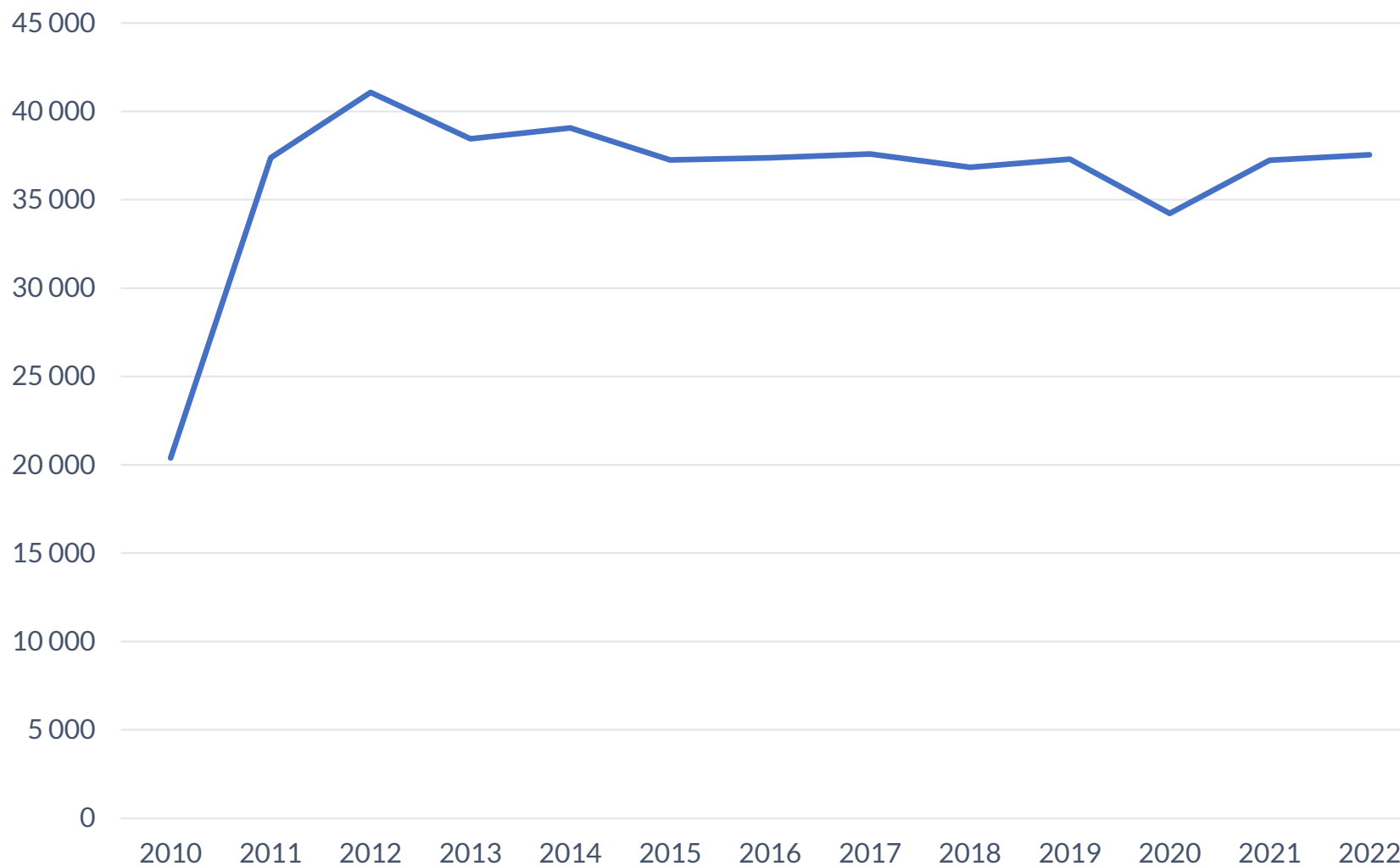
Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 43 Osadzeni objęci nauczaniem w szkołach przywieziennych i pozawieziennych)

Więżniowie zatrudnieni

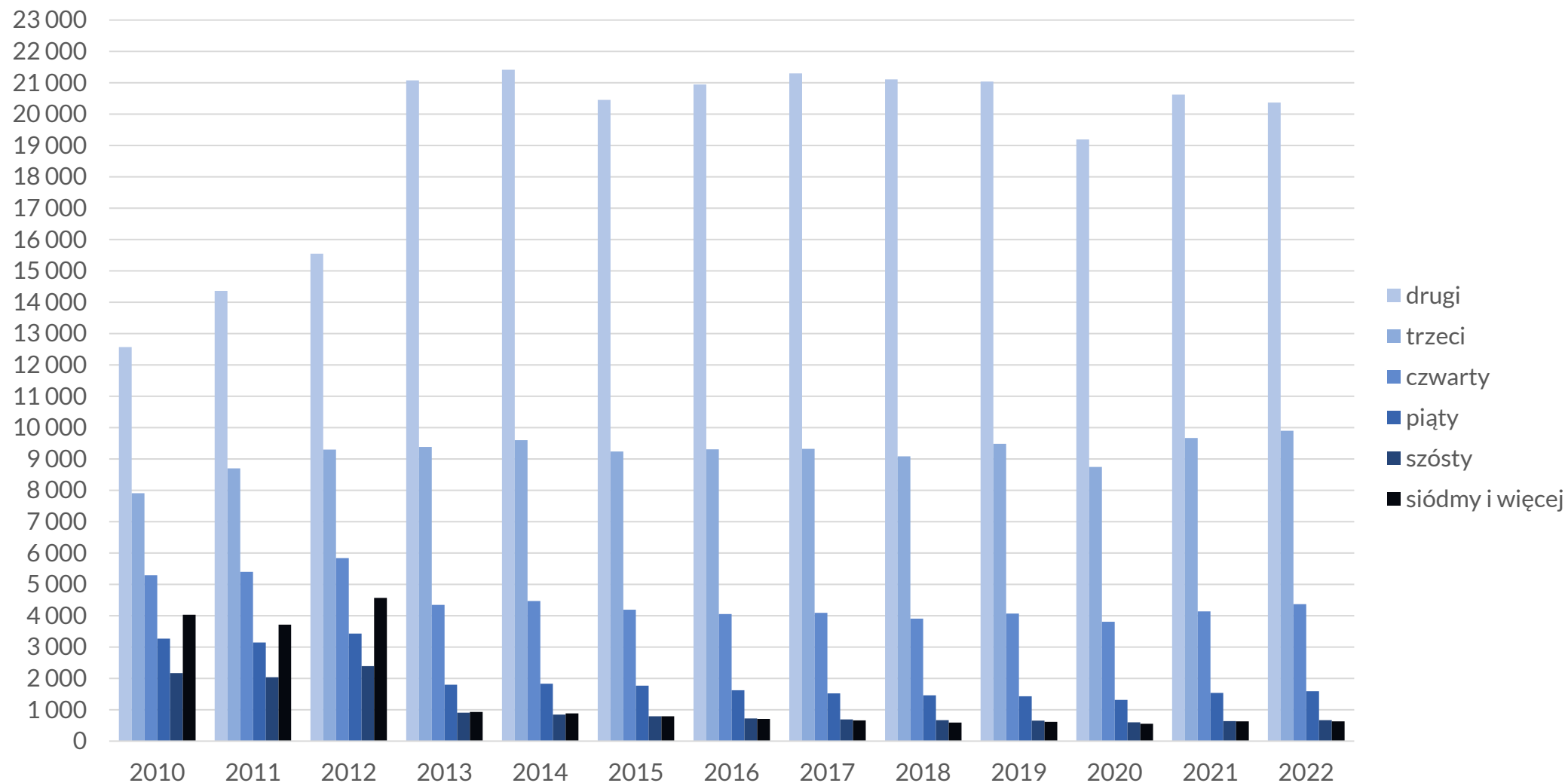
Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 44 Zatrudnienie osadzonych)

Ogólna powrotność skazanych do zakładu karnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 40 Skazani wg powrotności do zakładu karnego)

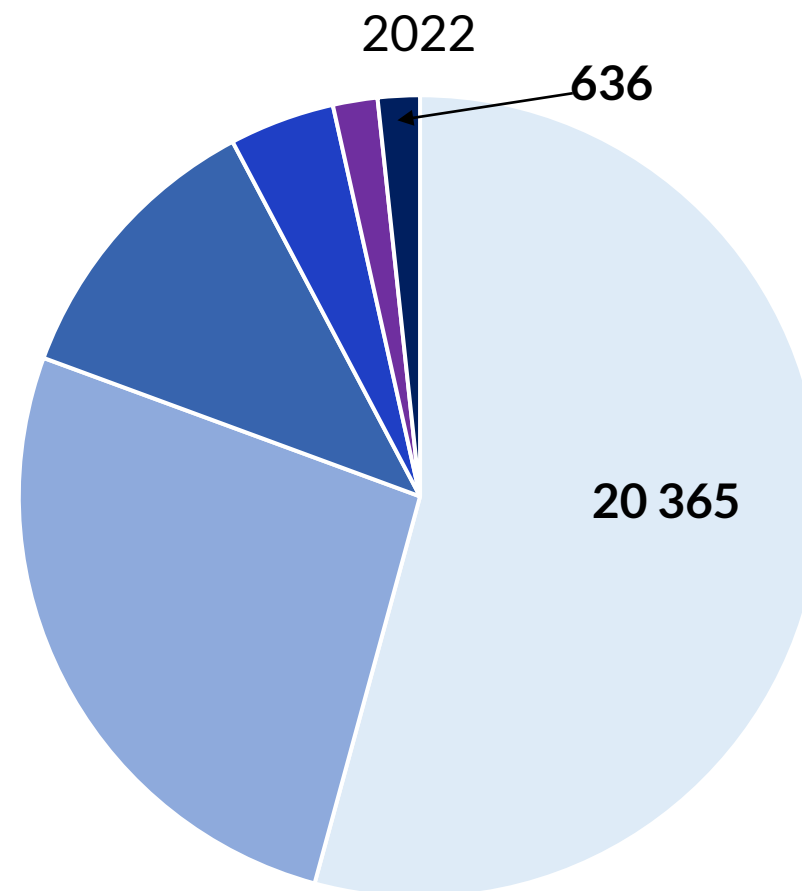
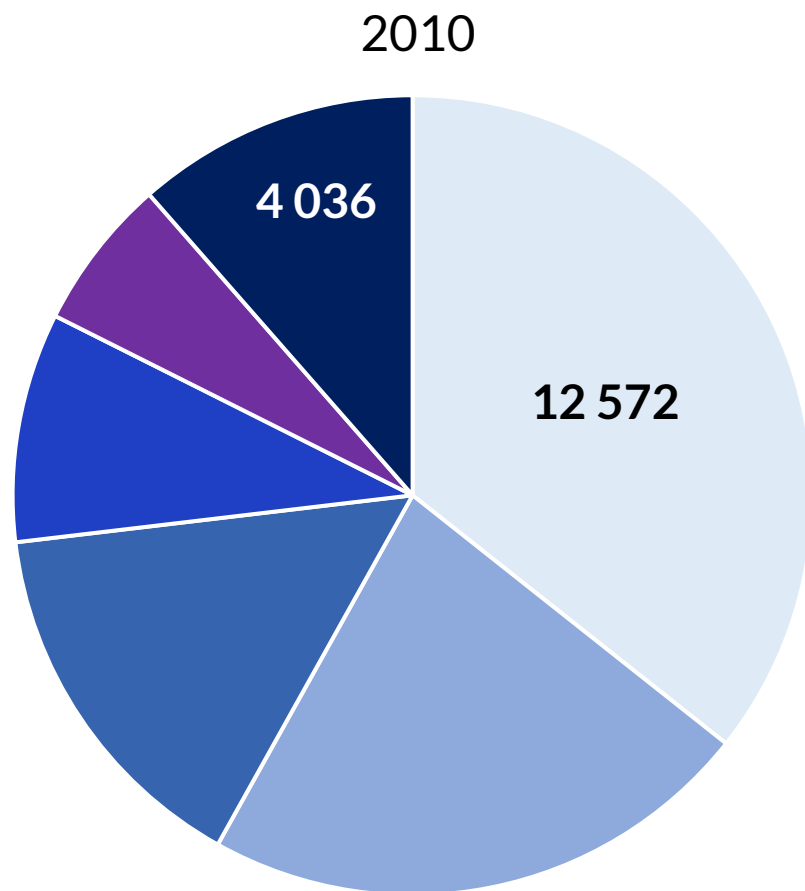
Powrotność do ZK skazanych odbywających zasadniczą karę pozbawienia wolności po raz:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 40 Skazani wg powrotności do zakładu karnego)

	Powrotność do ZK skazanych odbywających zasadniczą karę pozbawienia wolności po raz:					
	DRUGI	TRZECI	CZWARTY	PIĄTY	SZÓSTY	SIÓDMY I WIĘCEJ
2010	12 572	7 911	5 297	3 271	2 169	4 036
2011	14 363	8 700	5 405	3 149	2 041	3 721
2012	15 546	9 302	5 842	3 431	2 393	4 571
2013	21 075	9 385	4 346	1 801	912	934
2014	21 415	9 600	4 476	1 833	853	891
2015	20 453	9 240	4 191	1 776	793	794
2016	20 948	9 305	4 060	1 624	728	713
2017	21 296	9 321	4 097	1 528	692	663
2018	21 107	9 086	3 908	1 463	671	598
2019	21 033	9 486	4 075	1 432	659	622
2020	19 190	8 746	3 807	1 318	604	558
2021	20 618	9 673	4 141	1 541	642	631
2022	20 365	9 904	4 375	1 595	675	636

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 40 Skazani wg powrotności do zakładu karnego)

- drugi
- trzeci
- czwarty
- piąty
- szósty
- siódmy i więcej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 40 Skazani wg powrotności do zakładu karnego)

Lata	Liczba skazanych powracających do ZK ogółem	Populacja skazanych ogółem	Odsetek skazanych powracających do ZK w stosunku do populacji skazanych ogółem
2010	20 385	84 882	24%
2011	37 379	82 597	45%
2012	41 085	82 801	49%
2013	38 453	85 618	45%
2014	39 067	79 978	49%
2015	37 247	77 709	48%
2016	37 378	71 122	53%
2017	37 597	72 551	52%
2018	36 833	74 706	49%
2019	37 307	73 364	50%
2020	34 223	74 975	46%
2021	37 246	68 787	54%
2022	37 550	72 266	52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie statystyk rocznych – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej (statystyki roczne z lat od 2010 do 2022, TABL. 1 Ogólne dane o zaludnieniu aresztów śledczych i zakładów karnych, biorąc pod uwagę stan populacji osadzonych na 1 stycznia każdego roku)

Tabela 12. Odczucie zresocjalizowania badanych więźniów

Poczucie zresocjalizowania	Skazani (n = 20)	
	Liczba	%
tak	5	25
nie	15	75

Źródło: A. U. Romanowska-Konopka, *Wyniki badań własnych [w:] Prawo karne i kryminologia wobec kryzysów XXI wieku*, red. D. Dajnowicz-Piesiecka, E. Jurgielewicz-Delegacz, E. W. Pływaczewski, Warszawa 2022.

Wnioski

- Polska praktyka penitencjarna stale poszukuje nowych metod oddziaływania resocjalizacyjnego, co oznacza, że dostrzegalne są jej mankamenty, a sama efektywność poprawcza nie jest wystarczająco zadowalająca. Stanowi o tym zarówno powrotność do przestępczości, jak i same opinie osadzonych
- Wśród najważniejszych przyczyn takiego stanu należy wskazać:
 - przeludnienie zakładów penitencjarnych,
 - brak przygotowania zawodowego osadzonych i bezrobocie po opuszczeniu zakładu karnego,
 - niewystarczające przygotowanie i brak profesjonalizmu części personelu,
 - brak indywidualizacji procesu resocjalizacji,
 - niekonsekwencje w zakresie ogólnego i zawodowego kształcenia więźniów,
 - demoralizujący nadmiar czasu wolnego.

Bibliografia

K. Dąbkiewicz [w:] *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, LEX/el. 2020, art. 67

A. Kojadyńska, J. Gałędek, *Resocjalizacja osadzonych przebywających w zakładzie karnym*, „Kortowski Przegląd Prawniczy” 2017, nr 2

M. Konopczyński, *Twórcza resocjalizacja : zarys koncepcji rozwijania potencjałów*, *Resocjalizacja Polska (Polish Journal of Social Rehabilitation)* 7, 13-28, 2014

S. Musioł, *Negatywne aspekty kary pozbawienia wolności*, „Probacja” 2013, nr 4

A. Nawój-Śleszyński, *Skazani odbywający zastępczą karę pozbawienia wolności i ukarania w populacji więziennej (z problematyki redukcji populacji więziennej)*, *Przegląd Więziennictwa Polskiego* 2013, nr 78

E. Olszewska, *Stygmat przestępcy jako czynnik utrudniający readaptację społeczną byłych skazanych*, *Resocjalizacja Polska* 2012, nr 3

W. Rentzmann, *Podstawy współczesnej filozofii penitencjarnej*, Wykład eksperta Rady Europy na seminarium w Popowie 23.10.1990

A. U. Romanowska-Konopka, *Wyniki badań własnych [w:] Prawo karne i kryminologia wobec kryzysów XXI wieku*, red. D. Dajnowicz-Piesiecka, E. Jurgielewicz-Delegacz, E. W. Pływaczewski, Warszawa 2022

Statystyki roczne – Ministerstwo Sprawiedliwości, Centralny Zarząd Służby Więziennej

Szymanowska A., *Czynniki sprzyjające i utrudniające readaptację społeczną recydywistów*, [w:] H. Machel (red.), *Wykonywanie kary pozbawienia wolności w Polsce – w poszukiwaniu skuteczności*, Gdańsk 2006